

Lukinics Ödönnek a szünet után mondott hosszadalmas horvát beszédét az elnök félbeszakította. Ugyiszólván az egész Ház nevében testvéries bizalommal az a kérést intézi hozzá, — mondotta — hogy ne éljen vissza azzal a joggal, melyet a horvát nyelv számára a törvény biztosít. A Ház tagjai közül senki se érti, mit mond s az elnök is képtelen ellenőrizni. Ha a beszéddel a Ház tanácskozásképpességét akarja lehetetlenné tenni, az elnök kénytelen lesz azzal a korlátozással élni vele szemben, melyet számára a házszabályok biztosítanak.

Az elnök figyelmeztetését a Ház minden oldalról zajos helyeslés kísérte s ugylátszik, Lukinicscsal szemben is meg volt a foganatja, mert pár mondat után bevégezte beszédét.

Bakonyi Samu a hadiköltségek szaporítását panaszolja föl, melyek csak a tengerészetnél száznegyven millióra rúgnak. Ezzel szemben a kormány az új katonai porrendtartásban akarja ugynevezett koncessziókkal kiegyenlíteni a nemzetet. Gazdasági téren a bankszabadság meghosszabbításáról s a készfizesekről tegnap beterjesztett javaslattal nyílt vallomást tett politikájáról.

Az elnök figyelmeztette a szónokot, hogy a bankjavaslat kritikáját majd a javaslat tárgyalása alkalmával mondhatja el, most az indemnitásról van szó.

Az elnök figyelmeztetését a Justh-párt persze erős zajongással fogadta.

— Joga van beszélni erről is! Nem tért el a tárgytól! A bizalmatlanságát okolja meg! — kiáltoztak. — Jögd van beszélni — biztatta Bakonyit Justh Gyula is.

Az elnök kijelentette, hogy nem akarja a szónokot kritikájában korlátozni, csak figyelmeztetni kívánta bizonyos határok megtartására.

Bakonyi Samu: A választójog dolgában a kormány és többség halogató magatartása illojális az uralkodóval szemben. Bizalmatlan a kormány iránt s nem szavazza meg a javaslatot.

Az elnök bejelentette, hogy a pénzügyminiszter a holnapi ülésen fog válaszolni Polónyi Géza interpellációjára az ötszáz millió kölcsön dolgában.

Az ülés két órákor végződött.

Vlachovits János rendőrkapitány a szegedi tábla előtt.

— Elrendelték a bizonyítás kiegészítését. —

(Saját tudósítónktól.) Szenzációs fordulat történt a halottlopással vádolt nagyikindai rendőrkapitány ügyében a szegedi ítélőtábla előtt. A mai tárgyalásra a törvényszéki ítéllettel már elítélt Vlachovits János védelmére az ország egyik legkitűnőbbbíró védőügyvéde: Edvi Illés Károly jött Szegedre és a vádlott javára sikerült megnyernie a szegedi főügyészséget is érveivel. Kimutatta és meg is győzte a pör ítélőbírját, a főügyészséget arról, hogy az eddig vezetett nyomozás adatai nemcsak hiányosak és rejtélyesen homályosak, hanem hogy azokból a lopást a vádlott rendőrkapitány terhére megállapítani nem lehet. A fordulat után nem maradt egyéb hátra, minthogy a tábla abbahagyta a tárgyalást és elrendelte a bizonyítás kiegészítését, azaz teljesen új nyomozást folytatnak le ebben a rendkívül érdekes és csupa meglepetést adó bűnügyben.

Vlachovits János bűnügye teljesen ismeretes már minden olvasó előtt, elsősorban a *Dél-magyarország* olvasói előtt, mert cikkekben a legapróbb részletekig, minden fordulatról beszámoltunk olvasóinknak. A mai, szegedi tárgyalás iránt nem annyira Szegedről, mint inkább Nagyikindáról mutatkozott osztatlan érdeklődés és átjöttek a tárgyalásra többek között a védő Edvi Illés Károlyon kívül Vlachovits nagyikindai védője, Türk Marcell dr. aztán Dus Sándor nagyikindai főügyész és Jankovits Imre dr. nagyikindai ügyvéd és még többen. A büntetőtanács elnöke Buday János táblai tanácselnök volt, előadó Dalmay Pál, a tanács többi tagjai pedig Perjessy Mihály dr. Molnár Elemér és Moga Ödön. A jegyzőkönyvet Sáfár József dr. tanácsjegyző vezette.

Dalmay Pál előadó fölolvasta a vádiratot. Eszerint Vlachovits János nagyikindai volt rendőrkapitány azzal van vádolva, hogy az 1910 április huszonhatodikán szivszélhűdében elhalt Joanovics István udvari tanácsos börtönből hét harminckétezer korona értékű különféle sorsjegyet ellopt. A nagyikindai törvényszék a vádat bizonyítottak láta és ezért a vád-

lottat lopás büntette miatt két évi és két hónapi börtönrre és hat esztendei hivatalvesztésre ítélte. A vizsgálati fogságból a bíróság nyolc hetet számított a büntetésbe. Az ítélet után, amelyet augusztus tizedikén mondott ki a nagyikindai bíróság, Vlachovitsot, védője, Türk Marcell dr. indítványára, rögtön szabadlábra helyezték. Egyben úgy a védő, mint az ügyész főbbevezést nyújtott be a szegedi táblához.

Dalmay Pál előadó ismerteti ezután a nyomozás lefolyását. Az elhalt Joanovics István udvari tanácsos azért utazott Budapestre Nagyikindára, hogy birtokait megsemmelje. Nagyikindán a pár héttel előbb elhunyt özvegy nővére házában szállt meg, amelyre Veszelinovits Vera házvezetőnő ügyelt föl. Joanovicsot a megérkezés napján este gutaütés érte és meghalt.

Az elhunyt szobájában egy sárga bőrönd is volt. Állítólag ebből tűntek el a harminckétezer korona értékű képviselő értékpapírok.

A temetés után egy héttel özvegy Joanovicsné Dungserszky Olga levelet írt Veszelinovits Verának, amelyben kérdezi, nem tud-e arról, hogy négy darab Szeged-Csongrádi részvény maradt abban a sárga bőröndben, amelyet az elhalálozás alkalmával még ott láthatott az elhunyt szobájában? Veszelinovits válaszában azt írta, hogy nem tud. Az özvegy erre bűnügyi följelentést tett a nagyikindai törvényszéknél, hogy tizenhét darab értékpapírt ismeretlen tettes ellopt.

Közben Vlachovits rendőrkapitány érintkezésbe lépett Joanovics István ügynökkel, akitől megkérdezte, hol lehetne sorsjegyeket legjobban értékesíteni. Joanovits azt válaszolta, hogy Szegeden. Erre Joanovics Vlachovits megbízásából Szegedre utazott és itt a Szegedi Hitelbankban az egyik sorsjegyet négyszáz koronáért elzálogosította. Joanovits vallomásaiban elmondta azt is, hogy amikor megkérdezte Vlachovitsot, kinek a sorsjegyeiről van szó, ez azt felelte, hogy a Veráról (Veszelinovits), aki nem akarja, hogy tudjanak az értékpapíroiról. Azért fordult Vlachovits utján hozzá.

Joanovics vallomásából ezután azokat a részleteket olvasták föl a mai tárgyaláson, amelyek Vlachovits és az ügynök budapesti utjaira vonatkoznak. Vlachovits előbb az ügynököt küldte föl két darab Szeged-Csongrádi részvényre és miután ezeket nyolcezer koronáért Joanovics egy budapesti bankban értékesítette, visszautazott Nagyikindára, az ősszel elszámolt Vlachovitsnak, aki négyszáz korona jutalékot fizetett neki.

Vlachovits ezután azt mondta Joanovicsnak, hogy vigye a két darab Szeged-Csongrádi részvényt a Kereskedelmi Részvénytársasághoz és vagy adja el, vagy tegye zálogba. Ugy beszélték meg, hogy Vlachovits addig a „Savoy” szállóban várakozik az ügynökre. Az ügynök rövid idő múlva fölkereste Vlachovitsot. Tudára adta, hogy a részvények rendőrilég le vannak tiltva. Vlachovits még aznap éjjel visszautazott Nagyikindára, ahol a megérkezés éjjelén a rendőrség fölkereste a lakását és letartóztatta.

A nagyikindai rendőrség segítséget kért a fővárosítól, hogy a nyomozást sikerrel folytathassa. Budapestre Schön Jeremiás detektívet küldték ki, aki Vlachovitsot a vizsgálati fogság alatt többször kihallgatta. Állítólag éjjelnappal zaklatta és kijelentette Vlachovitsnak, hogy ha beismerő vallomást tesz, eltussolja az ügyet. Vlachovits Schön detektív faggatására egy éjjel így kiáltott föl:

— Hagyjon békén, megőrülök!

A tábla a mai tárgyaláson beigazoltnak látta, hogy a kihallgatások éjjel történtek és vádlottat a kiállott izgalom nagyon elcsigázták. A nagyikindai főtárgyaláson Joanovics és Schön Jeremiás kivül még több tanut hallgattak ki. Ezek közül a legfontosabb volt Veszelinovits Vera, a házvezetőnő és Wittner János házimester vallomása.

A bizonyítási anyag fölolvastása ma délután két óráig tartott. A tábla tanácselnöke délután négy órára halasztotta a tárgyalást, amikor Dalmay Pál előadó fölolvasta Vlachovitsnak a szegedi táblához intézett kérvényét. Ebben Vlachovits elmondja budapesti utazásainak az okát. A nyilvános tárgyalásokon azért nem akart erről vallomást tenni, mert *benső családi ügyekről van szó*, amelyben egy budapesti kuriai bíró és annak családja is szerepel. Igazolni tudja, hogy tisztán ebből a célból utazott föl több ízben Budapestre, azt a vádat tehát, amely szerint a részvényeket akarta eladni Joanovics utján, *nem ismeri be*. Mikor másodszor Budapestre utazott, az Andrássy-uton véletlenül találkozott Joanovics-csal, de egyéb dolga nem volt vele. Üdvözölték egymást, azután ismét elváltak. Bizonyítani tudja, hogy járt az illető kuriai bírónál, akinek a nevét is megnevezi.

A tábla elrendelte a kuriai bíró kihallgatását.

Ezután Edvi Illés Károly, Vlachovits védője, indítványt terjesztett a tábla elé. Beszéde elején arra hivatkozott, hogy a bizonyítás eddigi része hézagos, egyes adatok szinte rejtélyesség látszatát keltik. Véleménye szerint a lopás cselekménye nincs beigazolva. Vannak még olyan tisztázatlanul álló körülmények, amelyek jelentéktelennek tetszenek, de közelebbről vizsgálva ezeket, nagyon fontos szereppel bírnak a bizonyításnál. Így hiányos a nyomozás abban az irányban, hogy tulajdonképpen hol is voltak azok az értékpapírok, a börtönből-e, vagy másutt? Az is hiba, hogy az elhunyt udvari tanácsos szokásairól és tulajdonságairól nincsen semmi adat. Nincs meg a bőrönd leírása sem. Milyen volt, rekeszekkel volt-e ellátva, kisebb vagy nagyobb lehetett? Ezekre a kérdésekre egyetlen adat sem felel, mert a nyomozás ezekben az irányokban nem terjedt ki. De arra sem terjedt ki, hogy hogyan tűntek el az értékpapírok? Budapesttől Nagyikindáig igen hosszú utat tett meg Joanovics István. Nincs kizárva, hogy az értékpapírok utközben veszttek el.

Ezek elmondása után Edvi Illés előterjesztette az indítványát, amely tíz pontból áll. Megemlíti bennük azokat az egyéneket, akiket eddig kihallgattak és akiknek a kihallgatása ezután válik szükségessé. A tábla elrendelte a bizonyítás újból való letárgyalását, illetve kiegészítését, amelylyel Kovács Gusztáv dr. nagyikindai törvényszéki bírót bizta meg. Kihallgatás céljából megidézi özvegy Joanovics Istvánét, Joanovics Zsófiát, Kajtár Jenő nagyikindai főkapitányt és Szatmáry Jenő rendőrtisztet. Szabó Gyula főügyész helyettes szintén hozzájárul a bizonyítás kiegészítéséhez, mert előtte is hézagosnak tűnik föl az eddigi nyomozás.

A büntetőtanács ezután visszavonult és félórás tanácskozás után Buday János tanácselnök kihirdette a tábla határozatát, amely szerint elrendelte a bizonyítási eljárás folytatását.

Szabadiskola Szegeden.

— A Társadalomtudományi Társaság munkaprogramja. —

(Saját tudósítónktól.) Az első évek erős, intenzív munkássága óta állandó figyelemmel kíséri Szeged közönsége a Szegedi Társadalomtudományi Társaság munkásságát. Ma, amikor ez a Társaság közreadta, idejéi Szabadiskolájának a programját, nem lehet kritika nélkül hagyni azt, ami az utolsó években a társaság életében véghezment. Tulhaladott dolog arról irni, hogy micsoda nagy jelentősége van a Szabadiskolának, különösen ha olyan nagy komolysággal és szakértelemmel rendezik azt, mint eddig a Társadalomtudományi Társaság. Az idejéi programról persze még nem mondhatunk kritikát, legfőljebb annyit, hogy több sokat ígérő név és téma szerepel benne. Valószínűnek tartjuk, hogy fokozott szorgalommal fogja látogatni Szeged közönsége ezeket az előadásokat, amelyeknek kulturprogramja és nagy látogatottsága a tudás iránt való érdeklődés és a komoly tanulás vágyának diadalát jelentené.

Ugy hisszük azonban, hogy a programmal kissé későn jelentkezett a Társadalomtudományi Társaság, aminthogy későn, csak december kilencedikén kezd meg előadásait. Ez már baj, aminthogy baj az is, hogy a Szabadiskola tartásán kívül semmi egyébben nem ad életjelt ez a komoly, kulturális munka szorgalmas és sikeres teljesítésére hivatott testület. Itt említjük meg, hogy a Társadalomtudományi Társaság Szabadiskolájának keretében a szociáldemokrata párt is nagyszabású előadásokat rendez a munkásság számára.

Az idejéi programot Hollós József dr. a Társaság kitűnő és nagy tudású főtitkára állította össze, akinek nagy agilitása és ügyessége minden bizonynyal valóra váltja azokat a nagy ígéreteket, amelyeket ennek a Társaságnak munkásságához fűznek. Az előadásokat a